

Таїрус (гідротермальний), Росія		Ступенеподібні лінії росту; кольорова зональність; неправильний малюнок структур росту
---------------------------------------	---	---

Список використаних джерел

1. Альбом включений [Електронний ресурс] – Режим доступу <https://www.lotusgemology.com/index.php/library/inclusion-gallery>
2. Баранов П.Н. Закономерности распределения включений кварца в сподуменовых пегматитах и вмещающих их гранитоидах одного из районов Украинского щита // Минералогия и генезис пегматитов. - Миасс, 1991.- С. 102 - 104.
3. Баранов П.Н. Новый способ расчленения липарито-игнимбритового комплекса Береговского района (Закарпатье) // Онтогенез минералов и технологическая минералогия. - Киев: Наук, думка, 1988. - С. 183-188.
4. Баранов П.Н., Соболев В.В., Павлишин В.И. Топология включений в кристаллах кварца // Минералогический сборник. – 1992. - №467, вып. 2. – С. 94-97.
5. Е.В. Сливная. Расчленение гранитоидов зоны сочленения Среднеприднепровского и Приазовского блоков УЩ // Науковий вісник НГАУ, 1999. – С. 44-46
6. G. Giuliani, L. Groat. Geology of Corundum and Emerald Gem Deposits [Електронний ресурс] – Режим доступу <https://www.gia.edu/gems-gemology/winter-2019-geology-of-corundum-and-emerald-gem-deposits>
7. N. Renfro, J. Koivula, J. Moyal, S. McClure, K. Schumacher, J. Shigley. Chart: Inclusions in Natural, Synthetic, and Treated Emerald. [Електронний ресурс] – Режим доступу <https://www.gia.edu/gems-gemology/winter-2016-inclusions-natural-synthetic-treated-emerald>
8. S. Saeseaw, N. Renfro, A. Palke, Z. Sun, S. McClure. Geographic Origin Determination of Emerald [Електронний ресурс] – Режим доступу <https://www.gia.edu/gems-gemology/winter-2019-emerald-geographic-origin-determination>
9. K. Schmetzer, D. Schwarz, T. Haeger. A new type of Tairus hydrothermally-grown synthetic emerald, coloured by vanadium and copper // The Journal of Gemmology, 2006. – [Електронний ресурс] – Режим доступу <https://www.semanticscholar.org/paper/A-new-type-of-Tairus-hydrothermally-grown-synthetic-Schmetzer-Schwarz/52142ee614153624bb3f11822b3f990f147d8ed9>

УДК 746.54: 553

ВИКОРИСТАННЯ МІНЕРАЛІВ ПРИРОДНИХ ФОРМ У СЕРІЇ ПЕРСНІВ «ЧАКЛУНКА»
THE USE OF MINERALS OF NATURAL FORMS IN A SERIES OF RINGS "WITCH"

Триколенко Софія Тарасівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри основ архітектури та дизайну,
+380678653412, baronessainred@gothic.com.ua

Національний авіаційний університет, 03058, просп. Любомира Гузара, 1, м. Київ, Україна

Trykolenko Sofia, PhD in Art Studies, Associate Professor, Department of Fundamentals of Architecture and Design,
+380678653412, baronessainred@gothic.com.ua

The National Aviation University, 03058, ave. Lubomir Husar, 1, Kyiv, Ukraine

Анотація. В статті розглядається використання мінералів природних форм у виробках із бісеру української майстрині Софії Триколенко. Наводиться серія перснів «Чаклунка», що складається із різних за масштабами і художніми рішеннями перснів. Розглядаються принципи композиційного, колористичного та технічного вирішення виробів із різноманітними каменями, особливості авторського бачення розміщення мінералів й розроблення до них концепції оправи

Ключові слова: мінерали, камені, бісер, оправа, яшма, кварц, аметист, гематит, колорит, природна форма, фактура

Abstract. The article considers the use of minerals of natural forms in beadwork of the Ukrainian master Sofia Trykolenko.

A series of "Witch" rings is given, consisting of rings of different scales and artistic solutions. The principles of compositional, coloristic and technical solution of products with various stones, features of the author's vision of placement of minerals and development of the concept of a frame to them are considered

Keywords: minerals, stones, beads, frame, jasper, quartz, amethyst, hematite, color, natural form, texture

Мінерали, які мають природну необроблену або частково оброблену форму стали основним об'єктом творчості багатьох самостійних майстрів-ювелірів. Їх унікальність та неповторність виводить вироби із ними на якісно новий художній рівень. Здебільшого створення

ескізу та подальше втілення прикраси відбувається саме на основі наявного мінералу, який доповнюється оправою. Таким чином природний матеріал диктує художнику свої вимоги.

Розглядаючи сучасні ювелірні вироби, необхідно акцентувати увагу на матеріалах та техніках, які набули особливого поширення від початку XXI століття. Не коштовні, іноді абсолютно не традиційні й не звичні, вони особливим чином зосереджують увагу на красі та самотності мінералів. Популярність прикрас, виготовлених із нетрадиційних матеріалів, на межі XX – XXI століття набула надзвичайної актуальності та зумовила розвиток технічних засобів й технік; а також продуктивно вплинула на еволюцію художніх форм і стилістик. Досліджуючи використання необроблених, або ж частково оброблених мінералів у ювелірному мистецтві, звернемо увагу на види оправ, які виготовлено з не коштовних матеріалів. Серед сучасних матеріалів для створення прикрас бісер посідає особливе місце. Цей матеріал використовувався у якості декоративного оздоблення протягом багатьох століть, проте лише наприкінці XX століття його стали застосовувати для виготовлення оправ прикрас із справжніми мінералами, а в 2000-х – 2010-х роках бісер став повноправним учасником ювелірних колекцій світового рівня. В Україні звернення до бісеру продиктоване ще й столітніми традиціями застосування цього унікального матеріалу [1, с. 25]. У цей же час особливої популярності набуло залучення мінералів природних, необроблених або частково оброблених форм. Синтез цих елементів став основою для творчості багатьох майстрів світу загалом та України зокрема. Пластичність бісеру, його здатність охоплювати будь-які форми роблять його одним із найзатребуваніших матеріалів сучасного декоративно-ужиткового мистецтва загалом та мистецтва створення прикрас зокрема.

Дана стаття присвячена серії перснів «Чаклунка» української майстрині Софії Триколенко, яка працює з необробленими мінералами, обплітаючи їх бісером. Ця серія була задумана саме для втілення із різними каменями, колористична гамма, фактура, форми та розміри яких суттєво відрізняються між собою. Проте саме така відмінність робить кожен із них унікальним та неповторним, отже, приваблює особливу увагу творчої особистості й стимулює художній пошук.

Першим перснем цієї серії став перстень із крупним сірим кварцом (Рис. 1), нерівна кристалічна поверхня якого зумовлює особливу гру світла й тіні. Для нього було підібрано японський прозорий мікробісер та дрібні стрази жовтувато-сірого кольору. Крупна вставка утримується завдяки численним нашаруванням бісерної оправ, знизу кріпиться до металевої основи. Масштабність виробу виключає можливість повсякденного носіння, робить його ексклюзивним та урочистим.

Наступний перстень – трикутної форми червона яшма із заокругленими краями в оправі із чорного мікробісеру та фіолетової рубки (Рис. 2). Насичений червоний колір яшми концентрує на собі увагу, оправу виступає лише допоміжним, закріплюючим елементом. Її матова

фактура додатково посилює глянцевою блиск поверхні вставки. Інший перстень з червоною яшмою додатково оздоблений по периметру дрібними авантюриновими намистинами неправильних форм (Рис. 3). Чорна бісерна оправка розмежує червоний колір яшмової вставки та золотисто-охристі барви авантюринових крапель. Обидва персні крупні, призначені для урочистих заходів.

Два персні із вставками білого рутилового кварцу втілюють принципово різні художні рішення. Перший перстень має повністю біло-сріблястий колорит, оправу виготовлено із прозорого мікробісеру й додатково оздоблено срібною рубкою (Рис. 4). Камінь має трапецієподібну форму, середина троху випукла. Другий перстень – контрастна чорно-біла композиція (Рис. 5). Форма каменю – неправильний овал, оправу виготовлено із матового чорного мікробісеру. Периметр оправки додатково оздоблений крупними чорними ромбовидними стразами, завдяки чому додатково підкреслено об'єм виробу. Обидва персні мають значні розміри та вагу, внаслідок чого не придатні для повсякденного носіння. Ще один перстень з крупним рутиловим кварцом в ультрамариновій оправі отримав назву «Морська відьма» (Рис. 6). Матовий синій мікробісер поєднано із прозорим, що безпосередньо підходить впритул до вставки. Таким чином візуально зменшується оправка. Контур оздоблено крупними ромбоподібними синіми стразами, грані яких, відбиваючи світло, нагадують морські брижі.

Порівняно невеликі розміри має перстень із сірим кварцом, оправлений прозорим мікробісером та оздоблений прозорими й золотисто-сірими стразами (Рис. 7). Вставка має форму трикутної піраміди із заокругленими кутами, всередині утворюється ефект лінзи. Для посилення блиску майстриня розмістила під вставкою золотисту парчу, яка, просвічуючись крізь камінь, надає йому цікавий візуальний ефект. Подібні рішення давно використовувалися в ювелірній справі: його постійно застосовують при роботі з прозорими каменями огранки кабошон. Цей прийом перекочував із коштовностей і до мистецтва бісероплетіння.

Подібним чином оформлено перстень зі зміювиком: його невеликі розміри, пірамідальна заокруглена форма та яскраве зелене забарвлення асоціюються із головою рептилії (Рис. 8). Майстриня назвала цей перстень «Хазяйка мідної гори», проводячи паралель із уральськими легендами та їх адаптацією до сучасного читача у казках П. Бажова. Оправка персня поєднує кілька кольорів та розмірів бісеру: прозорий мікробісер поєднується із блискучим чорним та матовим зеленим бісером дрібного розміру, периметр оздоблено переплетінням чорного й зеленого бісеру. Таким чином майстриня старалася передати забарвлення та фактуру шкіри ящірки. Порівняно невеликі розміри персня дають можливість використовувати його для повсякденного носіння. Невеликий за розмірами перстень із вставкою котичого ока має триколірову бісерну оправу, що утримує камінь, візуально його збільшуючи (Рис. 9). Контур оздоблений крупною тригранною рубкою бронзового кольору, яка ніби продовжує смуги внутрішнього малюнку каменю.

Перстень із гематитом краплеподібної форми

демонструє контраст оправу та вставки: темно-сірий камінь із прожилками червоної яшми ефектно відтіняє червона оправу, доповнена по периметру дрібними золотистими стразами (Рис. 10). Силует оправу повністю повторює контури каменю, посилюючи відчуття пластики і гнучкості. Слід звернути особливу увагу на забарвлення самого каменю: темно-сіре тло пронизують охристі й коричневі прожилки яшми, утворюючи своєрідний фантастичний пейзаж. Він нагадує водночас і ландшафт невідомої планети, і глибини космосу. Насичено-червона оправу обрамляє його, немов вечірні хмари.

Два персні із халькопіритом вирішені в принципово відмінній колористичній гаммі. Перший перстень витриманий у притаманній мінералу фіолетово-смагдовій гаммі (Рис. 11). Камінь має скелеподібну форму із гострим ребром посередині, тому отримав назву «Гірська чаклунка». Оправу виготовлено із матового фіолетового мікробі серу, периметр прикрашено дрібними смагдовими стразами й тригранною смагдовою рубкою. Композиція виробу нагадує стрімку скелю, біля підніжжя якої росте густий ліс й мчить стрімка річка. Камінь із другого персня має темніший відтінок та більш дробну структуру (Рис. 12). Тому оправу більш цілісна – суворий чорний колір відтіняє строкату середину, концентруючи на ній увагу. Вставка нагадує таємниче озеро в глибині печери.

Перстень з блакитним топазом асоціюється із здибленою кригою, що виривається з замерзлого моря, фокусує сонячні промені на своїй верхівці (Рис. 13). Цей виріб має назву «Чаклунка півночі». Гострі грані каменю утримують переплетіння блакитного бісеру, що повторюють нерівну форму кристалу. Додатково оправу оздоблюють дрібні блакитні стрази. Цей перстень, як і вже згаданий перстень із прозорим сірим кварцом,

просвічує основу, на якій розміщена блискуча срібна парча, що відбиває світло. Внаслідок цього виникає ефект сйва – ніби з морських глибин крізь шар криги сяє загадковий скарб.

Принципово відрізняються від попередньо розглянутих два персні із вставками призмодібних кристалів аметисту й гірського кришталю. Аметистовий перстень отримав назву «Сон серед бузку» (Рис. 14). Крупний кристал аметисту має яскраве забарвлення й чітко виражену кристалічну структуру з одного боку, інший бік не настільки цікавий для композиції виробу, і тому прихований в оправі. Композиція цього виробу нагадує лежачу фігуру, загорнуту в білу ковдру на бузковому ложі. Майстриня підбирала відтінки бісеру та стразів, які б найкраще підкреслили красу каменю. Верхня частина оправу – прозора, на тлі білуватого забарвлення основи кристалу здається білою. Її доповнюють крихітні прозорі стрази. Нижня частина оправу – бузкова, вона підкреслює висоту виробу та відтіняє верхню світлу площину. Крупні розміри персня подають його як урочисту прикрасу, не призначену для повсякденного носіння. Інший перстень з гірським кришталем – «Ранкові чари» – також оздоблений прозорим бісером й стразами (Рис. 15). Кристал має порівняно невеликі розміри, і завдяки своїй структурі фіксується за допомогою невисокої оправу. Тендітність вставки максимально підкреслена витонченістю й простотою оправу, позбавленою додаткового декору.

Розглянувши наведені приклади, можна стверджувати, що вироби із бісеру з натуральними мінералами не поступаються за своєю художньою цінністю прикрасам із коштовних металів. Унікальність необроблених або частково оброблених каменів зумовлює створення одиничних, неповторних концепцій, які втілюють авторське бачення ювелірних виробів.

Список використаних джерел

Триколенко С. Новітнє ювелірне мистецтво – бісерні прикраси з використанням натуральних каменів від Baronessainred / С. Триколенко // Коштовне та декоративне каміння. – 2016. - № 2 (84). – С. 25 – 28

УДК 549.091: 342.951

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОКРЕМИХ ГЕМОЛОГІЧНИХ ПРАВОВІДНОСИН CURRENT PROBLEMS OF SEPARATE HEMOLOGICAL LEGAL RELATIONS

Кірін Роман Станіславович, доктор юридичних наук, доцент, судовий експерт, +38096-976-48-99, kirinrs62@gmail.com
Баранов Петро Миколайович, доктор геологічних наук, професор, судовий експерт, +38097-291-68-13, pn2dsbaranov@gmail.com

Дніпропетровський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України, 49000, вул. Будівельний тупик, 1, м. Дніпро

Roman Kirin, Doctor of Laws, Associate Professor, Forensic expert, +38096-976-48-99, kirinrs62@gmail.com
Petro Baranov, Doctor of Geological Sciences, Professor, Forensic expert, +38097-291-68-13, pn2dsbaranov@gmail.com
Dnipropetrovsk research forensic center of Ministry of Interior of Ukraine, 49000, 1 Stroitelny puffin St., Dnipro

Анотація. Аналізуються положення нормативно-правових актів, пов'язаних з особливостями регулювання гемологічних правовідносин. Досліджуються проблеми

вартісних відносин у судовій гемологічній експертизі, які безпосередньо обумовлені станом гемологічного об'єкту (надрового, мінерального (первинного), виробничого і